

Kultuuriministeeriumi valdkondliku digipöörde tegevuskava

- Eesti Rahvusraamatukogu elluviidavad tegevused ja eelarve**

Probleem	Algatuse nimi /projekt	Tulemus	Rahastuse allikas / meetme tegevus (SF)	Eelarve kokku (EA konto)	2024 kokku (EA konto)	2025 kokku (EA konto)
Digitaalsete väljaannete kirjeldamine tuleb automatiseerida, hoidmaks kokku aega ja vähendamaks tööjõukulusid, tõstmaks andmekvaliteeti, rikastamaks andmeid, ning parandamaks ja laiendamaks otsinguvõimalusi. Käsitsi tehtava tööna pole enam võimalik kirjeldada digitaalselt kuhjuvat ainest. Tööprotsesside automatiseerimine võimaldab keskenduda põhiteenuse pakkumisele ja selle kvaliteedile.	Automaatse kataloogimise ja märksõnastamise krati arendus	Loodud on 1 mäluasutuste keskne rakendus, mida kasutab vähemalt 1 mäluasutus (RaRa) oma digiainese kirjeldamisel. Lahendus on võimeline SäES'i raames laekunud trükieelsete failide pealt looma automaatsed kirjeldused	SF 21-27 ²	610 000€	300 000€	310 000€
Eesti kultuuripärand on maailmas ainulaadne ning on oluline paljudele uurijaid ka välismaal, kahjuks on kasutusliides tehniliselt mahajäänud. Uus digitaalarhiivi kasutusliides võimaldab tuua kokku mitte ainult RaRa kogud, vaid pakkuda digitaalarhiivi teenust ka väiksematele mäluasutustele, mis omakorda hoiab kokku ressursse ja vähendab kogude killustatust. Digitaalarhiiv on kättesaadav kolmelt erinevalt kasutusliideselt, mis on kasutajale ebamugav ja halduse seisukohalt ebamõistlik. Kogude kättesaadavust piirab arhiiviülese otsingu puudumine ning keerukas kasutusliideste haldus (sh muudatuste tegemine). Uue digitaalarhiivi kasutusliidesega pakume kaasaegset ja paindlikku kasutajakogemust ning kogude leitavuse, kättesaadavuse ja taaskasutuse tõusu, mis saavutatakse peamiselt materjali IIIF raamistikku viimise abil.	RaRa uue digitaalarhiivi kasutajakeskkonna loomine	Tagatud on kasutajate eeldused ja ootused digitaalse kultuuripärandi kättesaadavusele. Kogude populaarsuse ja taaskasutuse tõus nii Eestis kui lähiriikides, kasutussessioonide tõus 15%. IIIF võimekus tagab kasutajatele ja teistele institutsioonidele paremad võimalused kogu riskasutuseks ja rikastamiseks (sh välismaiste kogudega). Võimekuse loomine väiksematele mäluasutustele kodulooliste ja temaatiliste kollektsoonide väljanäitamiseks. Kasutuskooptate kvaliteedi tõstmine ja metaandmete ühtlustamine, mis tagab sisu parema leitavuse ja veebiarhiivi materjali nähtavale toomise. Ligipääsetavuse nõuetele vastav kasutuskeskond. Digihumanitaaridele kogude kasutamise võimekuse loomine.	SF 21-27 ²	256 200€	210 000€	46 200€
Raamatukogudel puudub tegevuste analüüsimiseks ja juhtimiseks ühtsetel põhimõtetel toimiv juhtimistöölaud, mis koondaks vajaliku andmestu Eesti raamatukogude võrgu kohta ning võimaldaks raamatukogudel efektiivselt ja operatiivselt andmeid koguda, töödelda ja vahetada, sh neid juhtimisotsuste tegemisel ja ka uute lugejatele suunatud teenuste pakkumisel kasutada. Olemasolev tegevusnäitajaid koondav keskkond on nii sisuliselt kui tehniliselt aegunud, nõuab mitmekordset käsitööd nii andmete kogumisel kui töötlemisel, liidestusvõimalused	Üleriigilise teenuse "Raamatukogude juhtimistöölaud" loomine	Koostöös raamatukogudega on disainitud ootustele vastav, atraktiivne, kasutajasõbralik ja lihtne e-teenus, mis arvestab ka ligipääsetavuse nõuetega. Koostatud on raamatukogude juhtimistöölauda ja selles pakutavate teenuste kirjeldus, ärinõuded ja tehniline lahendus. Juhtimistöölaud on kasutusele võetud. Selle funktsionaalsused on kaasaegsed ja vastavad ärilistele vajadustele. Loodud on API täiendavate	SF 21-27 ²	366 000€	244 000€	122 000€

puuduvad, uute teenuste moodustamise nende baasil ei ole võimalik. Sarnase juhtimistöölaua vajadus on Kultuuriministeeriumi haldusalas laiemalt.		teenuste ja funktsionaalsuste loomiseks. Tehnoloogiline platvorm arendatakse põhimõttel, mis sobiks haldusala üleseks kasutamiseks ja laiendamiseks.				
Olemasolev vastuvõtulahendus Toru on seadistatud materjali edastama olemasolevasse digitaalarhiivi. Kuna Massdigiteerimise projekti 3.etapi ajaks on Rahvusraamatukogul uus digitaalarhiiv juurutatud, tuleks luua tehniline lahendus, mis edastab materjali uude digitaalarhiivi. Kuna objekti struktuur ja metaandmed ning liidestumine on uuel digitaalarhiivil erinevad olemasolevast, oleks vaja luua uus lahendus. Rahvusraamatukogu saab uue lahenduse loomisel kasutada ära oma kogemust praeguse lahendusega, mistõttu uus lahendus on eeldatavasti töökindlam ja jätkusuutlikum ning ei vaja manuaalset sekkumist protsessidesse.	Failide massloovutuse lahenduse arendus	Massdigiteerimise projekti käigus loodud digitaalsed objektid on edastatud Rahvusraamatukogu digitaalarhiivi ning neile on tagatud alaline ligipääs ja objektid on vastavalt nõuetele pikaajaliselt säilitatud. Loodud lahendus on jätkusuutlik ja ei vaja järgmiste massloovutusprojektide puhul uuendamist.	SF 21-27 ²	244 000€	180 000€	64 000€
Kogu Eesti kultuuripärandiasutustes olev trükipärand pole digitaalsena kättesaadav. Tegu on unikaalse kollektsiooniga.	Nõukogude perioodi ja Väliseesti kirjanduse digiteerimine	Suure kasutajate poolse huviga kultuuriväärtusliku trükipärandi kättesaadavus on suurenenud. Digiteeritud on 550 000 lk trükiseid.	SF 21-27 ²	671 000€	250 000€	421 000€
Rahvusraamatukogul puudub piisav võimekus infoturbe ja arhitektuuri valdkonna koordineerimiseks, arendamiseks ja tagamiseks. Haldusala olemasolevate ja uute teenuste loomise maht ja keerukus vajab tehnoloogia arhitekti ja infoturbe võimekuse kasvu.	KuM haldusala digivõimekuse tõstmine	Luuakse kaks uut ametikohta: arhitekti ja infoturbe ametikohad RaRa struktuuri. Tagatud on E-ITS juurutamine ja rakendamine RaRa-s, infoturbe taseme tõus. Tagatud on arendusprojektide elluviimine RaRa ja KuM-i juhitud projektides.	SF 21-27 ²	260 453€ 2026 aasta eelarve: 140 073€	127 050€	133 403€

Veerg: „Rahastuse allikas / meetme tegevus (SF)“:

1 – (Baaseelarve, RES, reserv SR) – summad kajastatakse ilma käibemaksuta ja käibemaks arvestatakse juurde riigieelarvest;

2 – (SF, nii 14-20, kui 21-27) – toetuse summad kajastatakse koos käibemaksuga, käibemaks on osa toetusest;

3 – (RRF) – toetuse summad kajastatakse ilma käibemaksuta, käibemaks lisandub toetusele.

4 – (muu rahastus) – summad kajastatakse ilma käibemaksuta, elluviija vastutab sõltuvalt rahastusest õige käibemaksu vormi rakendamise eest.